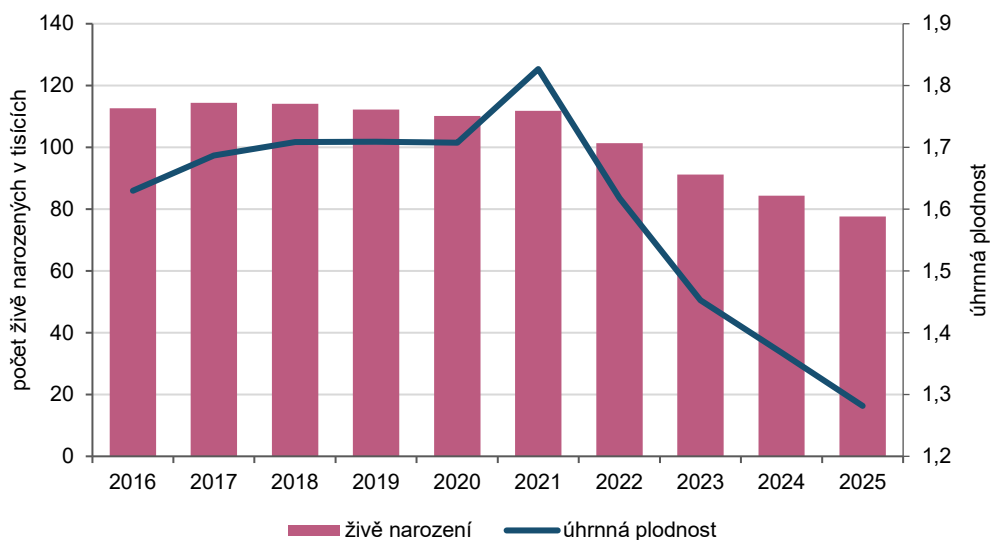

4 Porodnost

Rok 2025 byl ve znamení pokračujícího poklesu počtu živě narozených dětí, kterých se narodilo 77,6 tisíce, historicky nejméně. Snížil se i průměrný počet dětí narozených jedné ženě, a to na 1,28 dětí, což odpovídá úrovni z roku 2005. K nejvyššímu poklesu, jak v počtu narozených, tak u úhrnné plodnosti, došlo u druhorozených dětí. Podíl dětí narozených mimo manželství pokračoval v klesajícím trendu a v roce 2025 se dále mírně snížil na 46,8 %. Průměrný věk matky při narození dítěte mírně vzrostl na 30,6 let.

V roce 2025 pokračoval čtvrtým rokem v řadě pokles počtu narozených dětí. Živě se jich narodilo 77 636, nejméně v historii celoplošného statistického zjišťování, které u nás probíhá již od roku 1785. Meziročně se počet živě narozených dětí snížil o 6,7 tisíce (8 %). V letech 2022 a 2023 byl pokles o něco výraznější, a to o 9, resp. 10 %, v roce 2024 se pak počet živě narozených snížil o dalších o 8 %. V průběhu poslední dekády se počet narozených snižoval také v letech 2018–2020 (obr. 4.1), ovšem značně mírněji (o 2 %). Ve srovnání s rokem 2016 se narodilo v roce 2025 o 35,2 tisíce (31 %) dětí méně.

Obr. 4.1 Počet živě narozených dětí a úhrnná plodnost, 2016–2025

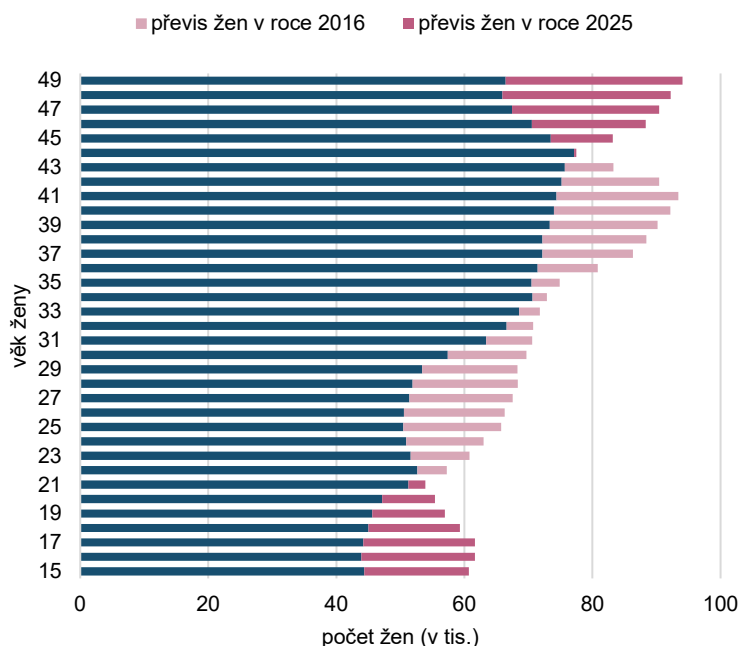
Klesající počty živě narozených dětí jsou důsledkem jednak úbytku počtu potenciálních rodiček, tj. žen v tzv. reprodukčním věku (15–49 let), jednak nižší intenzity plodnosti. Pokles počtu žen v tomto věku souvisí se vstupem populačně slabých ročníků z 90. let minulého století a z přelomu tisíciletí do reprodukčního období, a naopak jeho opuštění populačně silnými ročníky žen z poloviny 70. let¹⁷. Počet žen ve věkovém intervalu 26 až 33 let, kdy je plodnost úplně nejvyšší, se mezi roky 2016 a 2025 snížil o 90 tisíc (obr. 4.2).

Nicméně, v posledních letech se na úbytku počtu narozených podílí zejména snižující se úroveň plodnosti. Hypoteticky, pokud by všechny ženy, které byly v roce 2025 v reprodukčním věku 15–49 let, měly stejnou úroveň plodnosti, jakou měly ženy v roce 2016, narodilo by se v roce 2025 téměř 98 tisíc dětí, tedy o více než 20 tisíc více než ve skutečnosti (obr. 4.3). Pokud bychom aplikovali tyto věkově-specifické míry plodnosti (z roku 2016) také na ostatní roky uplynulého desetiletí, zjistili bychom, že hypotetický počet živě narozených dětí by ten skutečný převyšoval ještě v letech 2023 a 2024, a to o 11, respektive 15 tisíc dětí. Celkově tedy za poslední tři roky Česko poklesem měr plodnosti „přišlo“ o 46 tisíc (ne)narozených dětí. Je tedy zřejmé, že

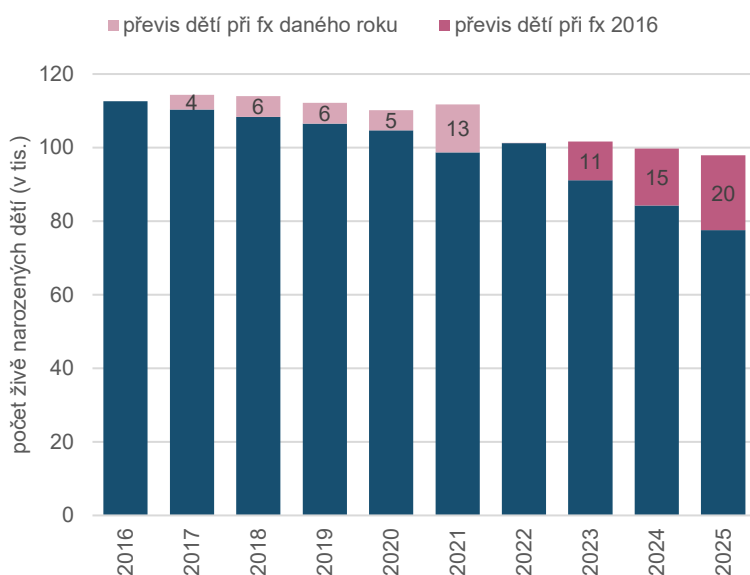
¹⁷ Ženy narozených v letech 1996–2001, které byly v roce 2025 ve věku 24–29 let, tedy na počátku období s nejvyšší mírou plodnosti, bylo 50–53 tisíc, zatímco žen, jejichž reprodukční období se blíží ke konci (ve věku 47–49 let, tedy silné ročníky narozené ve druhé polovině 70. let), byl téměř dvojnásobek (90–94 tisíc). Dva nejsilnější ročníky narozených v 70. letech (1974 a 1975) již hranici reprodukčního věku (49 let) dokonce překročily.

za hlavní demografický faktor poklesu počtu narozených v posledních letech lze označit snížení úrovně plodnosti.

Obr. 4.2 Srovnání počtu rodiček podle věku, 2016 a 2025

Obr. 4.3 Hypotetické počty živě narozených dětí za předpokladu věkově-specifických měr plodnosti (f_x) z roku 2016, 2016–2025

Mezi živě narozenými dětmi převažují chlapci, kterých se v roce 2025 narodilo 39 931 (tj. 51,4 %), zatímco dívek 37 705 (tzn. 48,5 %). To odpovídalo poměru 106 chlapců na 100 dívek. Tento ukazatel (sekundární index maskulinity) je v čase poměrně stabilní, mezi roky 2016 a 2025 se pohyboval v rozmezí 104 až 106 chlapců na 100 dívek a průměrná hodnota za celé období posledních deseti let činila 105.

Mrtvě se v roce 2025 narodilo 269 dětí, o 22 méně než v roce 2024 (tab. 4.1). Mrtvorozenost, tj. podíl mrtvě narozených ze všech narozených dětí, se sice meziročně mírně zvýšila na 3,5 ‰, zůstala však v intervalu běžném pro poslední dekádu (3,3 až 3,9 ‰).

Počet porodů mezi roky 2024 a 2025 poklesl z 83 565 na 76 954, tedy o 6,6 tisíc (tj. o 8 %). Ve srovnání s rokem 2016 to bylo o 34,4 tisíc (o 31 %) porodů méně. Jednočetných porodů, tedy těch, při nichž se narodilo jedno dítě, bylo 76 007. Zbýlých 947 porodů bylo vícečetných – v 943 případech se narodila dvojčata, ve 4 případech trojčata. Podíl vícečetných porodů byl stejně jako v předchozích dvou letech na úrovni 1,2 %. Tento podíl se od roku 2016, kdy byl na úrovni 1,5 %, postupně snižoval.

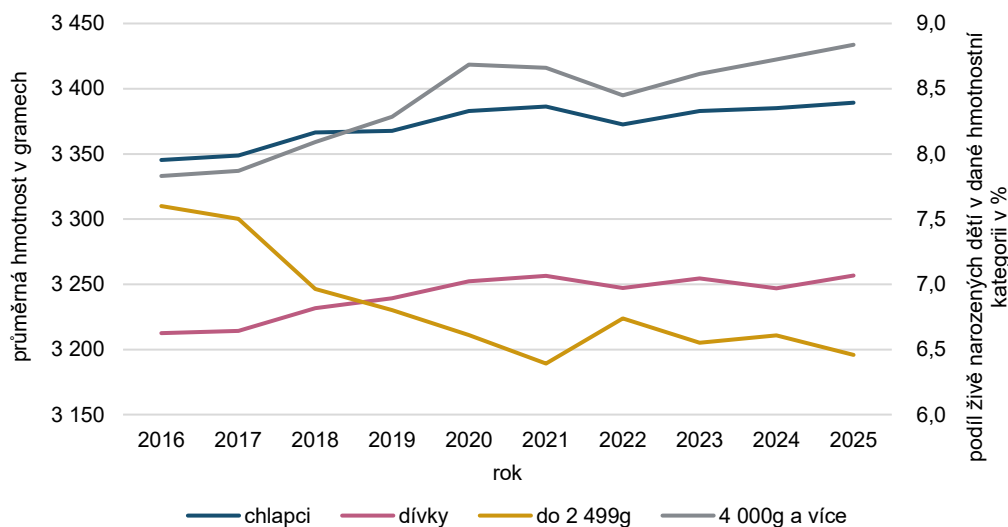
Tab. 4.1 Narození a porody v letech 2016 a 2020–2025

	2016	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Narození celkem	113 083	110 631	112 197	101 676	91 455	84 602	77 905
Živě narození	112 663	110 200	111 793	101 299	91 149	84 311	77 636
v tom: chlapci	57 837	56 276	57 179	51 987	46 910	43 391	39 931
dívky	54 826	53 924	54 614	49 312	44 239	40 920	37 705
Mrtvě narození	420	431	404	377	306	291	269
Mrtvorozenost (‰)	3,7	3,9	3,6	3,7	3,3	3,4	3,5
Porody celkem	111 396	109 161	110 793	100 403	90 362	83 565	76 954
v tom: jednočetné	109 719	107 696	109 395	99 138	89 272	82 535	76 007
dvojčat	1 667	1 460	1 392	1 257	1 087	1 023	943
trojčat	10	5	6	8	3	7	4
Podíl vícečetných porodů (%)	1,5	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2

Narození podle porodní hmotnosti a délky trvání těhotenství

Průměrná porodní hmotnost živě narozených dětí, u nichž byla porodní váha zjištěna, v roce 2025 dosáhla 3 325 g (o 7 gramů více než v roce 2024). Meziroční nárůst průměrné porodní hmotnosti byl zaznamenán jak u chlapců – o 4 gramy na 3 389 g, tak u dívek – o 10 gramů na 3 257 g v roce 2025. Srovnání průměrné hmotnosti živě narozených dětí na počátku a na konci uplynulého desetiletí ukazuje na její nárůst o 44 g, a to shodně u chlapců i u dívek. Rozdíl průměrných porodních hmotností chlapců a dívek se v uplynulé dekádě pohyboval v rozmezí 125 g (v roce 2022) a 138 g (v roce 2024).

Obr. 4.4 Průměrná hmotnost chlapců a dívek a podíl¹⁾ živě narozených dětí podle hmotnostních kategorií v letech 2016–2025

¹⁾ pouze z živě narozených dětí se zjištěnou porodní hmotností

Struktura živě narozených dětí podle hmotnosti zjištěné při narození se v průběhu uplynulého desetiletí měnila jen pozvolna, a to v souladu s rostoucí průměrnou hmotností živě narozených dětí. Nejčastěji se rodily děti s hmotností 3 000–3 499 gramů (38,2 % ze všech živě narozených dětí se zjištěnou porodní hmotností v roce 2025), následovaly děti o váze 3 500–3 999 gramů (30,2 % v roce 2025) a 2 500–2 999 gramů (16,3 % v roce 2025). Novorozenců vážících 4 000 gramů a více bylo 8,8 % v roce 2025, zatímco těch s nízkou porodní hmotností pod 2 500 gramů 6,5 %. Oproti počátku desetiletí se snížily podíly

dětí s vahou do 3 499 gramů – nejlehčích dětí do 2 499 gramů ubylo o 1,1 p. b., podíl dětí s porodní hmotností v rozmezí 2 500–2 999 gramů byl v roce 2025 o 1,2 p. b. nižší a zastoupení dětí s porodní vahou mezi 3 000 a 3 499 gramů pokleslo o 1,0 p. b. Nárůst naopak zaznamenaly podíly dětí narozených s hmotností mezi 3 500 a 3 999 gramy a nad 4 000 gramů, a to o 2,3 p. b., respektive 1,0 p. b. Podíl 4kilových a těžších dětí byl po celé desetiletí vyšší než dětí s porodní hmotností do 2,5 kg (obr. 4.4).

Porodní hmotnost dítěte úzce souvisí s délkou trvání těhotenství. S prodlužující se délkou těhotenství narůstá i průměrná porodní hmotnost (tab. 4.2). Průměrná porodní hmotnost dětí narozených do 36. dokončeného týdne dosahovala v průměru za posledních deset let 2 262 g, 2 900 g u dětí narozených ve 37. dokončeném týdnu a více než 3 500 g ve 41. dokončeném týdnu a později. Ke zvýšení průměrné porodní hmotnosti došlo ve všech týdnech těhotenství (s výjimkou 37. týdne, kdy byla průměrná porodní váha v roce 2025 o 1,3 gramy nižší než v roce 2016).

Struktura živě narozených dětí podle délky trvání těhotenství se v průběhu posledních deseti let měnila jen pozvolna. Nejčastěji se děti rodily ve 40. dokončeném týdnu těhotenství (tj. přesná délka těhotenství 40 týdnů + 0 dní až 40 týdnů + 6 dní). Od roku 2020, kdy se v tomto týdnu narodilo maximum dětí v rámci dané dekády (30,1 %), se podíl dětí narozených ve 40. týdnu mírně snižoval až na 28,5 % v roce 2025 (tab. 4.2). Naopak zastoupení dětí narozených ve 39. týdnu těhotenství mělo zvyšující se trend a v roce 2025 dosáhlo 27,4 %, tj. o 2,6 p. b. více než v roce 2016. Děti narozené ve 42. týdnu těhotenství nebo později představovaly 2,9 % v roce 2016 a 1,4 % v roce 2025.

Tab. 4.2 Podíly¹⁾ živě narozených dětí podle délky trvání těhotenství a průměrná porodní hmotnost živě narozených dětí podle délky trvání těhotenství v letech 2016, 2020 a 2025

Dokončený týden	Délka trvání (dokončené týdny a dny)	Podíl živě narozených dětí podle délky těhotenství (%)			Průměrná hmotnost (g)		
		2016	2020	2025	2016	2020	2025
-36	do 36+6	7,5	6,7	6,8	2 231	2 272	2 283
37	37+0 až 37+6	5,7	5,4	6,5	2 905	2 896	2 903
38	38+0 až 38+6	13,7	13,3	15,1	3 148	3 169	3 190
39	39+0 až 39+6	24,8	25,6	27,4	3 326	3 352	3 382
40	40+0 až 40+6	29,5	30,1	28,5	3 464	3 494	3 524
41	41+0 až 41+6	15,9	16,3	14,3	3 569	3 605	3 626
42+	42+0 a déle	2,9	2,6	1,4	3 603	3 619	3 664

¹⁾ pouze z živě narozených dětí se zjištěnou délkou trvání těhotenství a zjištěnou porodní hmotností

Předčasný porod je definován jako narození dítěte před 37. dokončeným týdnem těhotenství (tzn. do 36 týdnů a 6 dnů)¹⁸. Podíl předčasně narozených dětí v období 2016–2021 poklesl ze 7,5 % na 6,6 %. V následujících čtyřech letech se pohyboval v rozmezí 6,7–6,9 %. Riziko předčasného porodu se mimo jiné liší v závislosti na věku rodičky – vyšší riziko mají velmi mladé ženy (mladší 20 let) nebo naopak ty starší (40 let a více), přičemž věk hraje roli zejména u prvorodiček. Byly to právě nejmladší ženy (do 20 let věku), u nichž byl podíl předčasných porodů ve všech letech uplynulé dekády nejvyšší – pohyboval se mezi 10 a 11 %. Nejstarším rodičkám (40letým a starším) se předčasně rodilo okolo 8–10 % dětí. U ostatních věkových skupin se podíl předčasně narozených dětí pohyboval v rozmezí 6–8 %.

¹⁸ Dle definice Světové zdravotnické organizace viz: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/preterm-birth>.

Tab. 4.3 Podíly¹⁾ předčasně²⁾ narozených dětí podle věku rodičky v letech 2016–2025 (v %)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Celkem	7,5	7,3	6,9	6,9	6,7	6,6	6,9	6,7	6,8	6,8
-19	10,6	9,7	10,4	10,4	10,0	9,7	10,9	9,7	10,0	11,3
20–24	8,0	8,3	7,5	7,4	7,3	7,0	7,0	6,8	7,1	7,6
25–29	7,4	6,9	6,6	6,6	5,9	6,1	6,7	6,0	6,2	6,0
30–34	6,9	6,8	6,6	6,2	6,2	5,9	6,4	6,3	6,4	6,2
35–39	7,8	7,9	7,1	7,6	6,9	7,0	7,4	7,6	7,3	7,6
40+	10,0	8,0	8,5	8,6	8,2	8,4	8,2	8,2	9,0	9,8

¹⁾ pouze z živě narozených dětí se zjištěnou délkou trvání těhotenství

²⁾ za předčasně narozené je považováno dítě narozené před dokončeným 37. týdnem těhotenství

Narození podle rodinného stavu ženy a pořadí narozeného dítěte

Na počátku dekády, v roce 2016, se vdaným ženám narodilo 51,4 % živě narozených dětí (tab. 4.4). Vůbec nejmenší byl podíl dětí narozených do manželství v roce 2017, a to 51,0 %. Následovalo období stagnace na hodnotách 51,5–51,8 %, které trvalo pět let. Od roku 2023 podíl dětí narozených v manželství každoročně mírně rostl, a to až na 53,2 % v roce 2025. Pokles počtu narozených dětí v posledních čtyřech letech byl mírně hlubší u mimomanželsky narozených dětí než u těch narozených do manželství.

Tab. 4.4 Živě narození podle rodinného stavu matky v letech 2016 a 2020–2025

Rodinný stav matky	2016	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Absolutně							
Svobodná	48 807	48 799	49 950	45 091	39 473	36 413	33 448
Vdaná	57 930	56 792	57 590	52 427	48 224	44 712	41 281
Rozvedená	5 730	4 482	4 140	3 678	3 353	3 084	2 807
Ovdovělá	196	127	113	103	99	102	100
Relativně (v %)							
Svobodná	43,3	44,3	44,7	44,5	43,3	43,2	43,1
Vdaná	51,4	51,5	51,5	51,8	52,9	53,0	53,2
Rozvedená	5,1	4,1	3,7	3,6	3,7	3,7	3,6
Ovdovělá	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Absolutně se v roce 2025 narodilo vdaným ženám 41 281 dětí, ženám svobodným¹⁹ 33 448 dětí (43,1 %), rozvedenou matku mělo 2 807 dětí (3,7 %) a ovdovělou 100 dětí (0,1 %). Oproti roku 2016 došlo k největšímu poklesu u dětí narozených rozvedeným (o 51 %) a ovdovělým (o 49 %) matkám. To souviselo se snížením počtu rozvedených a ovdovělých žen v reprodukčním věku²⁰. V roce 2016 se rozvedeným ženám narodilo 5,1 % živě narozených dětí a jejich podíl klesal, v letech 2022–2025 byl na úrovni 3,6–3,7 %. Počet dětí narozených svobodným matkám se snížil o 31 %. Tento propad byl brzděn nárůstem počtu a podílu svobodných žen v populaci žen v reprodukčním věku²¹. K nejmenšímu snížení došlo během poslední dekády u dětí narozených vdaným matkám, a to z 57 930 dětí v roce 2016 na 41 281 dětí v roce 2025, tj. o 29 %.

Struktura živě narozených dětí podle pořadí narození se v posledních deseti letech měnila jen pozvolna (tab. 4.5). Podíly živě narozených dětí v prvním a druhém pořadí se od roku 2018 pomalu přibližovaly – zatímco prvorozených mírně ubývalo (z 49 % v roce 2016 na 47 % v roce 2025), druhorozených lehce přibývalo (z 37 % v roce 2016 na 38 % v roce 2025). Děti narozené ve třetím a vyšším pořadí stabilně po celé desetiletí tvořily 15 % všech živě narozených dětí. Meziročně došlo v roce 2025 k poklesu absolutního

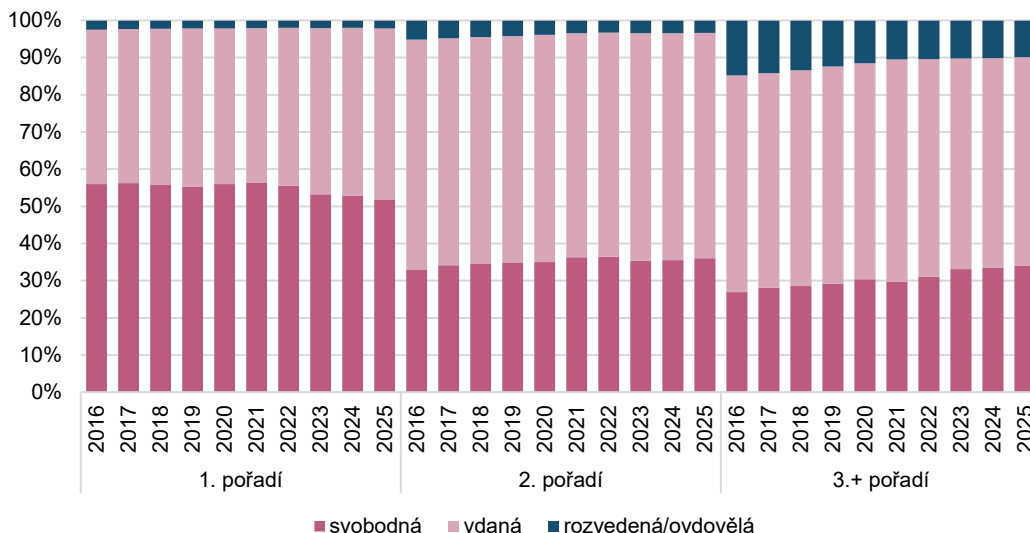
¹⁹ Jedná se o rodinný stav de iure, tzn. může se jednat jak o matku samoživitelku, tak o matku žijící s partnerem v nesezdaném soužití.

²⁰ V roce 2016 bylo v reprodukčním věku 277,6 tisíc (11,6 %) rozvedených žen a 16,9 tisíc (0,7 %) ovdovělých žen, zatímco v roce 2025 to bylo 190,1 tisíc (8,2 %), respektive 11,8 tisíc (0,5 %).

²¹ Svobodných žen v reprodukčním věku přibývalo z 1 120 tisíc (46,9 %) v roce 2016, na 1 258 tisíc (54,1 %) v roce 2025.

počtu živě narozených dětí všech pořadí – nejvíce se pokles projevil u druhorozených (o 10 %), dále u narozených ve třetím a vyšším pořadí (o 8 %) a o 6 % u prvorozených. Oproti roku 2021, po němž následovaly čtyři roky výrazných snížení počtu živě narozených dětí, se v roce 2025 živě narodilo téměř o třetinu (o 31 %) méně dětí – o 32 % méně dětí druhorozených, o 30 % méně prvorozených a o 29 % méně dětí narozených ve třetím a vyšším pořadí.

Obr. 4.5 Podíly živě narozených podle pořadí a rodinného stavu matky v letech 2016–2025

Rozložení dětí podle pořadí se liší podle toho, zda se narodily v manželství či mimo něj. Z celkového počtu živě narozených v manželství jich v roce 2025 bylo 40 % prvního pořadí, 44 % druhého pořadí a 16 % třetího a vyššího pořadí. Zatímco u dětí narozených v manželství převažují děti druhého pořadí, u dětí narozených mimo manželství připadá nejvyšší podíl na děti prvního pořadí – 54 % v roce 2025. Děti druhého pořadí se mimo manželství narodilo výrazně méně, a to 32 %, a třetího a vyššího pořadí 14 %. Toto rozdělení se v posledních letech mírně proměnilo. U narozených mimo manželství se snížení počtu narozených mezi lety 2021 a 2025 dotklo nejvíce prvorozených, jejichž počet poklesl o 36 %. O 32 % se snížil počet druhorozených a o 22 % počet narozených ve třetím a vyšším pořadí. Naproti tomu u dětí narozených v manželství byl nejvyšší úbytek zaznamenán u dětí třetího a vyššího pořadí, a to o třetinu. Počet druhorozených narozených v manželství poklesl o 31 % a prvorozených o 23 %.

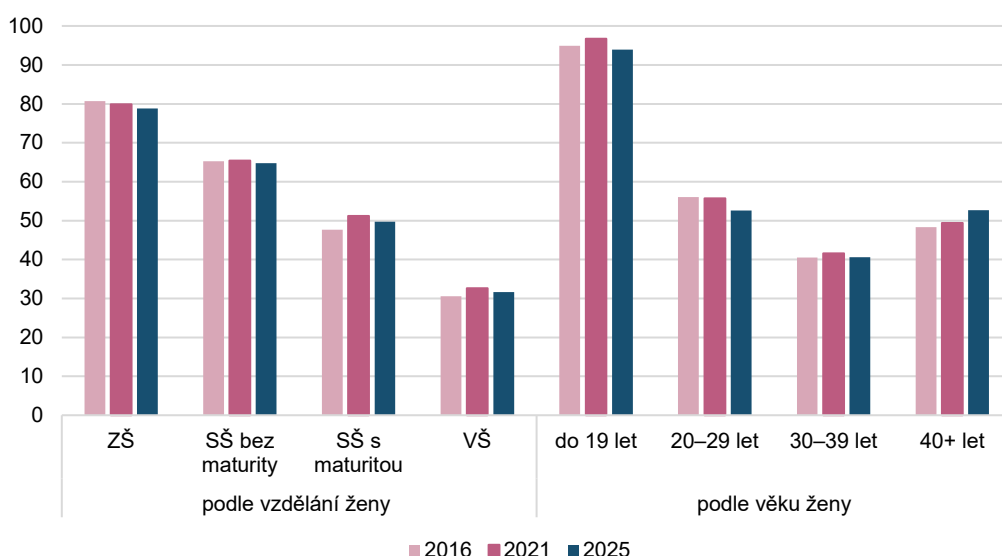
Tab. 4.5 Živě narození v/mimo manželství podle pořadí v letech 2016 a 2020–2025

	2016	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Děti 1. pořadí							
Celkem	54 918	52 414	51 900	46 905	42 165	38 522	36 204
v tom: v manželství	22 811	21 964	21 531	19 910	18 864	17 371	16 668
mimo manželství	32 107	30 450	30 369	26 995	23 301	21 151	19 536
Podíl dětí narozených mimo manželství (%)	58,5	58,1	58,5	57,6	55,3	54,9	54,0
Děti 2. pořadí							
Celkem	41 302	41 432	43 623	39 130	35 658	33 177	29 852
v tom: v manželství	25 527	25 326	26 322	23 585	21 811	20 238	18 111
mimo manželství	15 775	16 106	17 301	15 545	13 847	12 939	11 741
Podíl dětí narozených mimo manželství (%)	38,2	38,9	39,7	39,7	38,8	39,0	39,3
Děti 3. a vyššího pořadí							
Celkem	16 443	16 354	16 270	15 264	13 326	12 612	11 580
v tom: v manželství	9 592	9 502	9 737	8 932	7 549	7 103	6 502
mimo manželství	6 851	6 852	6 533	6 332	5 777	5 509	5 078
Podíl dětí narozených mimo manželství (%)	41,7	41,9	40,2	41,5	43,4	43,7	43,9

Uvedené rozdíly se odráží také v hodnotách podílu dětí narozených mimo manželství podle pořadí. Tradičně nejvyšší je u prvorozených dětí, u nichž od roku 2010 převyšuje jednu polovinu. V roce 2017 se zastavil rostoucí trend nastartovaný v předchozích letech, a to na hodnotě 58,6 %. Následující tři roky se mimo manželství rodilo 57–58 % prvorozených dětí a v roce 2021 se jich takto narodilo 58,5 %. Od té doby podíl mimomanželsky narozených dětí mezi prvorozenými klesal až do roku 2025, kdy činil 54,0 %.

U druhorozených dětí se mimo manželství rodí zhruba dvě pětiny dětí (v poslední dekádě 38–40 % dětí). V posledních třech letech se tento podíl mírně zvyšuje, ale pořád se drží v uvedeném intervalu. Prvních pět let sledovaného desetiletí představovaly děti narozené mimo manželství mezi dětmi třetího a vyššího pořadí 42 %, v roce 2021 byl jejich podíl na úrovni 40,2 % a od té doby se zvyšoval až na 43,9 % v roce 2025 (tab. 4.5). Při srovnání let 2016 a 2025 podíl dětí narozených mimo manželství vzrostl u druhorozených (o 1,1 p. b., resp. o 3 %) a narozených ve třetím a vyšším pořadí (o 2,2 p. b., resp. o 5 %), zatímco u prvorozených došlo k poklesu tohoto podílu, a to o 4,5 p. b. (tj. o 8 %).

Obr. 4.6 Podíl živě narozených mimo manželství (v %) podle vzdělání a věku matky v letech 2016, 2021 a 2025

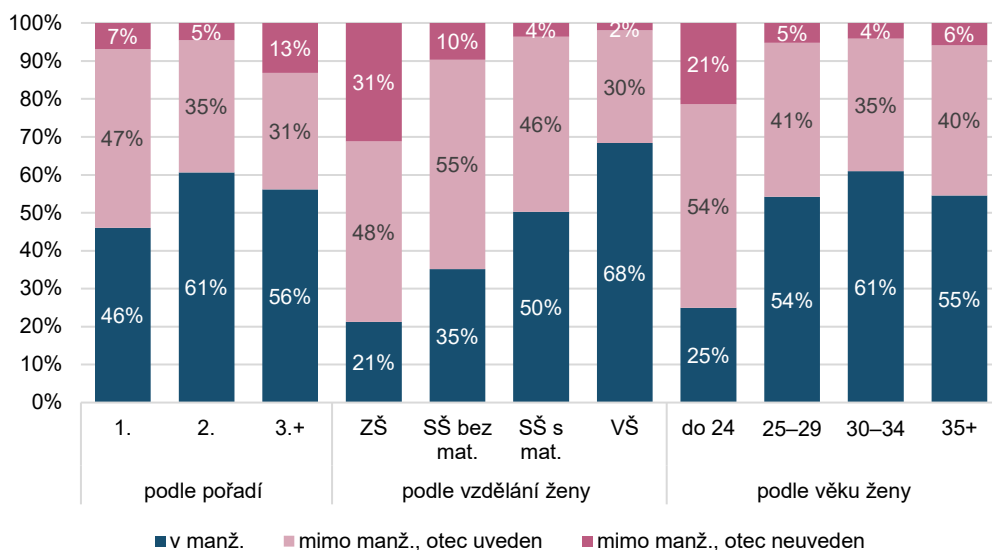

Jedním z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících podíl dětí narozených mimo manželství je vzdělání matky. Čím je úroveň dosaženého vzdělání ženy vyšší, tím nižší je zastoupení mimomanželsky narozených mezi živě narozenými dětmi (obr. 4.6). V roce 2025 se vysokoškolačkám narodilo 31,6 % dětí mimo manželství, středoškolačkám s maturitou 49,7 %, středoškolačkám bez maturity 64,8 % a ženám se základním vzděláním 78,8 %. Ve srovnání s rokem 2016 byl v roce 2025 podíl mimomanželsky narozených dětí nižší u žen se základním vzděláním (o 1,9 p. b.) a u středoškolaček bez maturity (o 0,5 p. b.), a to i přes nárůst v posledních dvou letech (celkově o 1,0 p. b., resp. 2,0 p. b.). Naopak vyšší (o 2,1 p. b., resp. 1,0 p. b.) bylo oproti roku 2016 zastoupení dětí narozených mimo manželství v roce 2025 u středoškolaček s maturitou a vysokoškolaček. Podíl mimomanželsky narozených dětí u žen s vysokoškolským vzděláním však v posledních třech letech klesal (z 33,1 % v roce 2022 na 31,6 % v roce 2025), zatímco u žen se středním vzděláním s maturitou se drží na úrovni 49,6–49,7 %.

Dalším významným faktorem diferenciací podílu dětí narozených mimo manželství je věk rodičky. U nejmladších matek do 19 let je podíl dětí narozených mimo manželství zdaleka nejvyšší. Ve všech letech uplynulé dekády přesahoval hranici 90 %, nejvyšší byl v roce 2021, kdy dosáhl 96,7 %. Výrazně nadprůměrný byl i u matek ve věku 20–24 let. V letech 2016–2021 se pohyboval okolo tří čtvrtin a od roku 2022 byl mírně nižší (69–71 %). Poslední věkovou skupinou, kde tento podíl dosáhl více než poloviny, jsou od roku 2022 matky 40leté a starší. Věková skupina rodiček s dlouhodobě nejnižším podílem (kolem dvou pětín) mimomanželsky narozených dětí je skupina matek ve věku 30–34 let. Ze srovnání podílů dětí narozených mimo manželství z let 2016 a 2025 vyplývá, že u žen mladších 35 let došlo k jeho snížení (nejvíce u žen 20–24letých o 3,2 p. b.) U zbylých dvou věkových skupin bylo naopak zaznamenáno zvýšení

podílu, přičemž s rostoucím věkem se zvyšoval i nárůst podílu od 0,7 p. b. u žen ve věku 35–39 let do 4,3 p. b. u 40letých a starších žen.

Obr. 4.7 Podíl živě narozených v manželství a mimo manželství s (ne)uvedeným otcem (v %) podle pořadí, vzdělání a věku matky v roce 2025

Údaje o otci jsou u dětí narozených v manželství na hlášení o narození vždy uvedené, zatímco u dětí narozených mimo manželství tomu tak není. V roce 2025 údaje o otci nebyly uvedeny u 5 376 dětí, což představovalo 6,9 % z celkového počtu živě narozených dětí, resp. 14,8 % z dětí narozených mimo manželství. V roce 2016 tyto podíly dosáhly 7,4 % z celkového počtu živě narozených dětí, respektive 15,3 % z narozených mimo manželství. Podíl (ne)uvedených údajů o otci dítěte je ovlivněn zejména nejvyšším dokončeným vzděláním ženy a věkem rodičky. V roce 2025 chyběla informace o otci dítěte u 39,6 % dětí narozených nevdaným matkám se základním nebo nižším vzděláním. Výše tohoto podílu klesá s rostoucí úrovní vzdělání matek a u vysokoškolsky vzdělaných žen činila pouze 5,9 %. Podle věku jsou nejvyšší podíly nevyplněných údajů o otci evidovány u nejmladších matek (do 19 let), v jejichž případě informace o otci dítěte nebyla v roce 2025 uvedena u 50,4 % živě narozených dětí mimo manželství. Naopak nejnižší byl tento podíl u rodiček ve věku 30 až 34 let, a to 10,5 %. Z hlediska pořadí narození se u dětí prvního a druhého pořadí uvádějí údaje o otci častěji než u dětí vyššího pořadí – nevyplněné informace o otci byly u 12,8 % prvorozených dětí, 11,5 % druhorozených dětí a 29,9 % dětí třetího a vyššího pořadí.

Úhrnná plodnost a míry plodnosti podle věku ženy

Úroveň úhrnné plodnosti rostla od roku 2012, a tak v roce 2016, kdy dosáhla 1,63 dítěte na jednu ženu, byla zachycena v éře svého vzestupu. Ten vyvrcholil v roce 2018 na hodnotě 1,71 dítěte na jednu ženu, na které se plodnost udržela ještě následující dva roky. V roce 2021 se zvýšila na 1,83 dítěte na ženu, přičemž její nárůst byl umocněn změnami v počtu žen v reprodukčním věku²². Poté následoval v letech 2022 a 2023 výrazný pokles (o 11 %, resp. 10 %), který v o něco menší míře (o 6 %) pokračoval i v letech 2024 a 2025. V roce 2025 se průměrný počet dětí na jednu ženu meziročně snížil z 1,37 na 1,28 dítěte na ženu (tab. 4.6), což představovalo o 29 % nižší úroveň plodnosti než v roce 2021 a o 21 % nižší než v roce 2016. Obdobně se v posledních deseti letech vyvíjela i čistá míra reprodukce²³. Ta byla také na vzestupu již od roku 2012 a mezi roky 2016 a 2018 vzrostla z hodnoty 0,79 na hodnotu 0,83, na které stagnovala další dva roky.

²² V roce 2021 proběhlo sčítání lidu, domů a bytů, na jehož základě byla provedena korekce počtu obyvatel. U žen v reprodukčním věku (15–49 let) došlo oproti roku 2020 meziročně k poklesu o 83 tisíc žen, což částečně podpořilo zvýšení hodnoty ukazatele. V roce 2022 zasáhla Česko migrační vlna uprchlíků z Ukrajiny, která zahrnovala především ženy v produktivním věku a děti, což naopak mírně přispělo k poklesu úrovně plodnosti.

²³ Čistá míra reprodukce vyjadřuje průměrný počet dívek narozených jedné ženě, které se při zachování měr plodnosti a úmrtnosti daného roku dožijí věku své matky při porodu. Úroveň 1,0 přitom znamená, že je zajištěna alespoň prostá reprodukce populace. Hodnoty 1,0 nebo vyšší bylo naposledy dosaženo v roce 1979 (1,08).

V roce 2021 se zvýšila na 0,89, ze které během následujících čtyř let spadla na úroveň 0,62 dívek narozených jedné ženě v roce 2025.

Tab. 4.6 Ukazatele plodnosti v letech 2016 a 2020–2025

	2016	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Úhrnná plodnost ¹⁾	1,63	1,71	1,83	1,62	1,45	1,37	1,28
Čistá míra reprodukce ²⁾	0,79	0,83	0,89	0,78	0,70	0,66	0,62
	Míry plodnosti ³⁾ podle věku žen						
15–19	11,8	9,3	8,1	7,2	6,2	5,7	5,3
20–24	49,4	49,7	47,6	42,7	37,7	34,5	29,7
25–29	99,4	108,8	117,6	105,0	94,7	87,5	83,1
30–34	109,2	110,4	122,5	106,2	95,4	90,8	85,3
35–39	47,6	53,3	58,7	51,5	45,9	43,8	41,6
40–44	8,7	10,2	10,9	10,7	9,7	9,8	9,5
45–49	0,5	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Průměrný věk žen při narození dítěte	30,0	30,2	30,4	30,4	30,4	30,5	30,6

¹⁾ průměrný počet živě narozených dětí jedné ženě reprodukčního věku (15–49 let) za předpokladu zachování měr plodnosti daného roku po celé reprodukční období ženy

²⁾ průměrný počet živě narozených dívek jedné ženě reprodukčního věku (15–49 let), které by se při úrovni plodnosti a úmrtnosti daného roku dožily věku svých matek při porodu

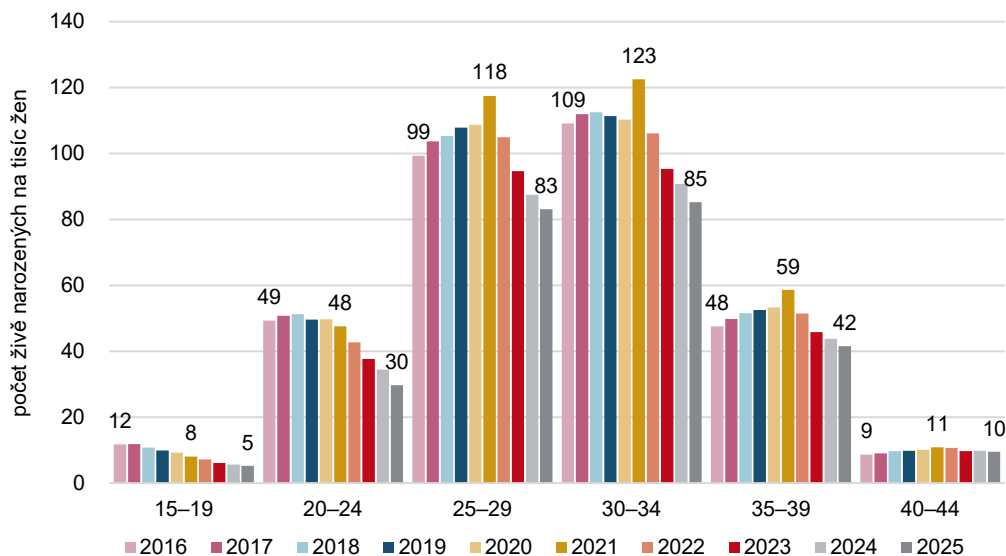
³⁾ poměr počtu živě narozených dětí ženám daného věku a počtu žen v daném věku, vyjádřeno na tisíc žen středního stavu

Dvě třetiny celkové plodnosti žen se odehrávají ve věku 25–34 let a na zbývající jedné třetině plodnosti se společně podílí ženy do 25 let věku a ve věku 35 let a více. V počátečních dvou letech sledované dekády byla váha plodnosti mladších žen nepatrně vyšší a postupně klesala, zatímco váha plodnosti starších žen rostla. V roce 2018 se zastoupení obou skupin srovnalo na obdobné úrovni a od roku 2019 se jazýček pomyslných vah přiklonil ke starší věkové skupině. V celém posledním desetiletí byla v rámci pětiletých věkových skupin nejvyšší intenzita plodnosti 30–34letých žen, která však jen mírně převyšovala úroveň plodnosti žen ve věku 25–29 let. V roce 2025 připadlo v průměru na tisíc žen ve věku 30–34 let 85 živě narozených dětí a na tisíc žen ve věku 25–29 let 83 živě narozených (tab. 4.6). Vzájemně poměrně blízké si byly i míry plodnosti ve skupinách žen 20–24letých a 35–39letých. V letech 2016–2017 byla mírně vyšší plodnost ve věku 20–24 let, od roku 2018 se vyšší hodnota plodnosti přenesla do věkové skupiny 35–39letých. V posledních pěti letech se rozdíl mezi oběma věkovými skupinami zvýšil (činil 8–12 dětí na tisíc žen). V roce 2025 se ženám ve věku 20–24 let v průměru narodilo 30 dětí na tisíc žen, zatímco na tisíc 35–39letých žen připadlo 42 dětí. Obdobná situace se týkala i měr plodnosti na obou krajích věkového spektra rodiček – až do roku 2018 (včetně) měly mírně vyšší plodnost dívky 15–19leté než ženy 40–44leté, v roce 2019 se úroveň plodnosti těchto dvou skupin žen vyrovnala a od roku 2020 převyšovala plodnost starších žen plodnost náctiletých dívek. V roce 2025 připadlo na tisíc dívek ve věku 15–19 let 5 živě narozených dětí, zatímco na tisíc 40–44letých žen to bylo 10 dětí.

Z pohledu pětiletých věkových skupin došlo mezi počátkem a koncem sledovaného desetiletí ke snížení plodnosti ve všech skupinách žen do 39 let věku. Nejvyšší relativní pokles byl zaznamenán u nejmladších rodiček (do 19 let), a to o více než polovinu. Plodnost v této věkové skupině klesala výrazně již od roku 2018. O dvě pětiny se snížila intenzita plodnosti ve věkové skupině 20–24letých žen, jež klesá od roku 2021 a v posledním roce zaznamenala nejvyšší meziroční pokles (14%) ze všech pětiletých věkových skupin. Snížení intenzity plodnosti o 22 % bylo zaznamenáno ve věkové skupině 30–34 let, o 16 % nižší byla plodnost u 25–29letých žen a k nejmenšímu (13%) poklesu došlo ve věkové skupině 35–39letých žen. S výjimkou dvou nejmladších věkových skupin (15–19 a 20–24 let) bylo vrcholu intenzity plodnosti dosaženo v roce 2021. Během následujících čtyř let došlo k poklesu plodnosti ve všech věkových skupinách. Nejvyšší snížení zaznamenaly dvě nejmladší věkové skupiny (15–19 a 20–24 let), a to o 34, resp. 38 %. O necelou třetinu nižší byla ve srovnání s rokem 2021 v roce 2025 plodnost 25–29letých, 30–34letých a 35–39letých

žen. Plodnost 40–44letých žen se mezi lety 2021 a 2025 snížila o 13 %, zatímco intenzita plodnosti 45–49letých poklesla o 6 %.

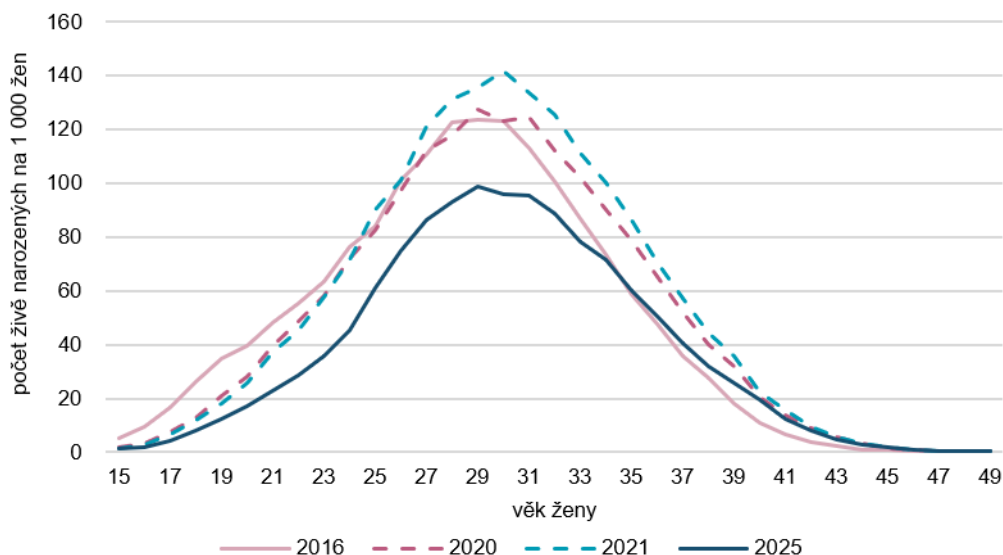
Obr. 4.8 Míry plodnosti¹⁾ v pětiletých věkových skupinách v letech 2016–2025

¹⁾ míra plodnosti ve věkové skupině je vypočtena jako poměr celkového počtu živě narozených dětí ženám daného věku a celkového počtu žen v daném věku (na tisíc žen)

Z pohledu jednoletých měr plodnosti příslušela v posledním desetiletí nejvyšší intenzita plodnosti ženám ve věku 29 či 30 let. V letech 2016–2020 byla na úrovni 124–129 dětí na tisíc žen, v roce 2021 pak dosáhla až na 142 dětí na tisíc žen. V roce 2022 připadlo na tisíc žen jednoho věku opět maximálně 125 dětí, ale v dalších letech nejvyšší zaznamenaná míra plodnosti postupně klesala. V roce 2025 se v žádném věku nenarodilo více než sto dětí na tisíc žen, kdy nejvyšší hodnota pro věk 29 let dosahovala 99 dětí na tisíc žen. Ve srovnání s rokem 2016 byla intenzita plodnosti v roce 2025 vyšší od věku 40 let. V ostatních věcích poklesla, relativně nejvíce u matek 23letých a mladších (o jednu až dvě třetiny).

Obr. 4.9 Míry plodnosti podle věku ženy v letech 2016, 2020, 2021 a 2025

Průměrný věk žen při narození dítěte se mezi lety 2016 a 2025 zvýšil z 30,0 let na 30,6 let, tedy o 0,6 roku (tab. 4.7). Mírně vzrostl také průměrný věk otce při narození dítěte²⁴, a to z 33,5 let na 33,8 let. Z hlediska pětiletých věkových skupin se děti nejčastěji po celé desetiletí rodily otcům ve věku 30–34 let, v posledních třech letech 35 % z nich. Druhou nejčastější věkovou kategorií otců byli otcové ve věku 35–39 let, jejichž podíl se pohyboval okolo jedné čtvrtiny. Zhruba pětinu tvořili otcové ve věku 25–29 let a desetinu pak otcové 40–44letí. Podíl otců 45letých a starších postupně v průběhu poslední dekády rostl, a to ze 4,2 % v roce 2016 na 6,2 % v roce 2025. Od roku 2019 převyšoval podíl dětí narozených 45letým a starším otcům podíl dětí narozeným otcům ve věku 20–24 let. Ten se mezi roky 2016 a 2025 mírně snížil o 1,4 p. b. na 4,2 %. Podíl dětí narozených otcům mladších 20 let se v minulém desetiletí udržoval na nízké úrovni 0,3–0,4 %.

Tab. 4.7 Průměrný věk otce při narození dítěte, průměrný věkový rozdíl rodičů a podíly živě narozených podle věkového rozdílu rodičů v letech 2016 a 2020–2025

	2016	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Průměrný věk otce ¹⁾	33,5	33,5	33,6	33,6	33,6	33,7	33,8
Průměrný věkový rozdíl mezi rodiči	4,3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,1
	Podíl živě narozených podle věku rodičů (%) ²⁾						
Otec mladší	18,6	19,0	19,1	18,8	18,9	18,8	18,2
Stejně staří rodiče	10,2	10,8	10,9	10,8	11,0	11,0	11,6
Otec starší	71,2	70,2	70,0	70,4	70,0	70,3	70,3

¹⁾ vypočítaný z rozložení specifických měr (očistěn od vlivu změn věkového složení)

²⁾ pouze z živě narozených dětí s uvedeným otcem

Plodnost žen podle pořadí narozeného dítěte

Úhrnná plodnost byla v roce 2025 ve všech pořadích nižší než o deset let dříve v roce 2016. K relativně největšímu poklesu došlo u plodnosti prvního pořadí, kde se snížila o čtvrtinu z 0,83 dítěte v roce 2016 na 0,62 dítěte v roce 2025 (tab. 4.8). O necelou pětinu se snížila úhrnná plodnost dětí narozených ve třetím a vyšším pořadí (z 0,22 v roce 2016 na 0,18 v roce 2025, tj. o 18 %) i druhorozených dětí (z 0,58 na 0,48, tzn. o 17 %).

Průměrný počet prvorozených dětí na ženu pokračoval v růstu nastartovaném již v roce 2011. Vrcholu dosáhl v letech 2017–2018, a to na úrovni 0,86 dítěte na jednu ženu. Na podobné hodnotě 0,85 zůstal v následujících dvou letech a v roce 2021 vzrostl na 0,88 (meziročně o 4 %), což byl nejvyšší nárůst zaznamenaný v tomto roce v rámci pořadí narození dítěte (u druhorozených a narozených v třetím a vyšším pořadí byl nárůst vyšší). Od té doby úhrnná plodnost rychlým tempem klesala, a to o 12 % v roce 2022, o 10 % v roce 2023, o 7 % v roce 2024 a o 5 % v roce 2025. Poslední meziroční pokles byl naopak v rámci pořadí narození nejvyšší, u druhorozených a narozených v třetím a vyšším pořadí byl pokles vyšší. Oproti roku 2021 byla úhrnná plodnost prvního pořadí v roce 2025 nižší o 30 %.

Úhrnná plodnost druhého pořadí se postupně zvyšovala až do roku 2018, kdy dosáhla 0,62 dítěte na jednu ženu a na této úrovni zůstala ještě další dva roky. V roce 2021 vzrostla na 0,69, což představovalo nejvyšší relativní nárůst v rámci pořadí narození dítěte, a to o 12 %. Následující rok došlo obdobně jako u prvorozených k 12% poklesu, následovanému 9% snížením v roce 2023 a 5% v roce 2024. V posledním roce se intenzita plodnosti druhorozených dětí snížila nejvíce v rámci pořadí narozených, a to o 8 %. Ve srovnání s hodnotou dosaženou v roce 2021 byla hodnota úhrnné plodnosti druhého pořadí nižší téměř o třetinu (o 31 %).

Úhrnná plodnost třetího a vyššího pořadí v období let 2016–2021 postupně rostla, a to až na hodnotu 0,25 dítěte na jednu ženu v roce 2021. Stejně jako u nižších pořadí následovala série meziročních poklesů,

²⁴ Počítaný stejně jako průměrný věk matky z rozložení věkově specifických měr (počet živě narozených v daném věku otce ke střednímu stavu mužů v daném věku). Tato metoda je očistěna od vlivu velikosti kohorty.

a to o 8 %, 13 %, 3 % a nakonec 7 % v roce 2025. Pokles intenzity plodnosti třetího a vyššího pořadí činil 28 % mezi roky 2021 a 2025.

Průměrný věk žen při narození dítěte mezi roky 2016 a 2025 absolutně i relativně nejvíce vzrostl u prvorodiček, a to o 1,0 roku z 28,2 na 29,2 let (tab. 4.8). Průměrný věk matek-druhorodiček se ve stejném období mírně zvýšil z 31,2 na 31,5 let. Průměrný věk matek při narození dítěte třetího a vyššího pořadí se v letech 2016 až 2022 držel na úrovni 33,3–33,4 let a v posledních třech letech se pohybuje mírně níže, a to mezi 33,1 a 33,2 roky.

Z pohledu pětiletých věkových skupin (tab. 4.8) je plodnost prvního pořadí nejvyšší u žen ve věkové skupině 25–29 let, u ostatních pořadí pak ve skupině 30–34 let, a tato situace se po celé poslední desetiletí neměnila. Změnily se však výše dosahovaných měr plodnosti podle pořadí v těchto věkových skupinách. Maximální hodnoty věkově specifických měr plodnosti se v roce 2025 dostaly pod úroveň z roku 2016 u všech pořadí, a to o 22, 21, resp. 17 %. A tak zatímco v roce 2016 se na tisíc žen ve věku 25–29 let narodilo 62 dětí prvního pořadí, v roce 2025 to bylo o 14 dětí méně. Ve věkové skupině 30–34 let se pak počet druhorozených dětí na tisíc žen snížil o 10 dětí – ze 49 na 39 dětí. Ve stejné věkové skupině se na tisíc žen narodilo na konci desetiletí o dvě děti třetího a vyššího pořadí méně (14, resp. 12). Oproti tomu se mezi roky 2016 a 2025 zvýšila plodnost žen 35–39letých, 40–44letých a 45–49letých u prvorozených dětí a u druhorozených ve skupinách žen ve věku 40–44 a 45–49 let.

Tab. 4.8 Ukazatele plodnosti podle pořadí dítěte a věku ženy v letech 2016, 2020–2025

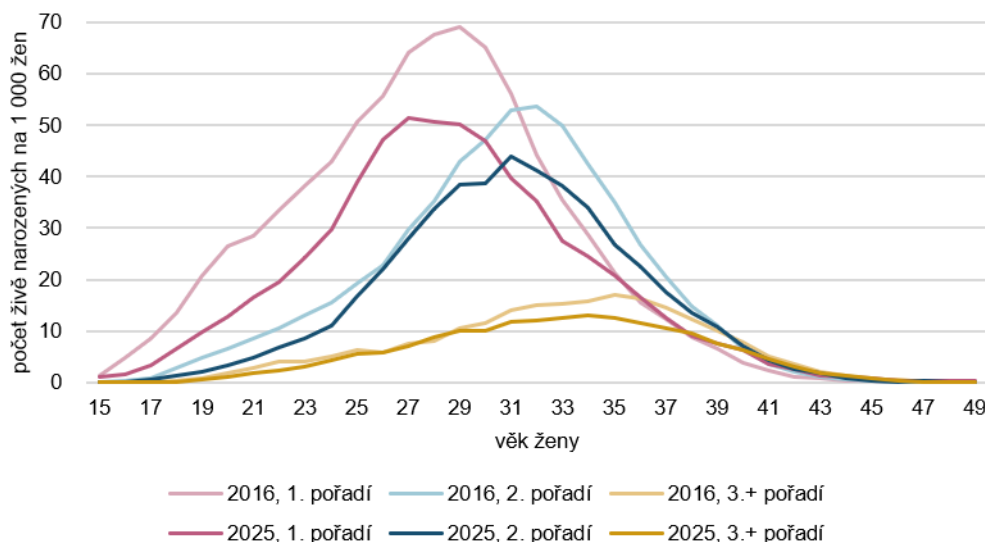
Ukazatel, pořadí	2016	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Úhrnná plodnost: 1. pořadí	0,83	0,85	0,88	0,78	0,70	0,65	0,62
2. pořadí	0,58	0,62	0,69	0,61	0,55	0,53	0,49
3.+ pořadí	0,22	0,24	0,25	0,23	0,20	0,19	0,18
Průměrný věk matek při narození dítěte: 1. pořadí	28,2	28,5	28,8	28,8	28,9	29,0	29,2
2. pořadí	31,2	31,3	31,4	31,4	31,4	31,4	31,6
3.+ pořadí	33,3	33,3	33,4	33,4	33,2	33,1	33,2
Míry plodnosti v pětiletých věkových skupinách (na 1 000 žen)							
1. pořadí: 15–19	9,9	7,7	6,7	5,9	5,1	4,8	4,4
20–24	34,6	34,2	32,4	28,8	25,5	23,4	20,4
25–29	61,6	65,3	69,2	60,8	54,2	49,3	47,7
30–34	45,7	45,3	49,3	42,8	38,2	35,4	34,3
35–39	12,6	15,1	16,6	15,0	13,7	13,3	13,2
40–44	1,7	2,3	2,6	2,8	2,7	3,0	2,9
45–49	0,1	0,2	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3
2. pořadí: 15–19	1,7	1,3	1,2	1,1	0,9	0,8	0,8
20–24	11,2	11,8	11,6	10,6	9,4	8,2	6,8
25–29	30,2	34,8	39,5	35,3	32,5	30,3	28,0
30–34	49,2	49,9	56,8	48,7	43,9	42,6	39,1
35–39	21,1	23,5	26,2	22,6	20,5	19,5	18,1
40–44	2,8	3,5	3,9	3,6	3,4	3,3	3,3
45–49	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
3.+ pořadí: 15–19	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
20–24	3,6	3,7	3,6	3,3	2,8	2,9	2,5
25–29	7,6	8,8	8,9	8,9	8,0	7,9	7,4
30–34	14,3	15,1	16,5	14,7	13,3	12,7	11,9
35–39	13,9	14,8	15,8	13,9	11,6	11,0	10,3
40–44	4,1	4,3	4,4	4,3	3,6	3,5	3,3
45–49	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3

Pozn.: barevně označeny nejvyšší míry plodnosti pro dané pořadí v daném roce

V jednoletém věkovém detailu (obr. 4.10) byla v uplynulé dekádě míra plodnosti prvního pořadí maximální nejčastěji u žen ve věku 28 let (v letech 2018–2019, 2021 a 2023–2024). V letech 2016–2017 a 2022 to bylo

ve věku 29 let a v letech 2020 a 2025 již v 27 letech (51 prvorozených na tisíc žen v roce 2025). Srovnání měr plodnosti podle věku mezi roky 2016 a 2025 ukazuje snížení měr plodnosti u prvorodiček 35letých a mladších. Matky 36leté a starší si i přes celkový pokles plodnosti v posledních čtyřech letech udržely v roce 2025 vyšší míry plodnosti než v roce 2016. Nejvyšší úroveň plodnosti druhého pořadí byla zaznamenávána ve věku 31 nebo 32 let (44 ‰ u 31letých žen v roce 2025) s výjimkou let 2023–2024, kdy se objevila již ve 30 letech, u třetího či vyššího pořadí pak ve věku 34 nebo 35 let (13 ‰ u 34letých v roce 2025). V případě druhorozených dětí se oproti počátku poslední dekády snížila plodnost matek do 39 let včetně. U dětí třetího a vyššího pořadí došlo k poklesu plodnosti v celém věkovém spektru s několika výjimkami (26, 28, 45 a 47 let).

Obr. 4.10 Míry plodnosti podle věku ženy a pořadí dítěte v letech 2016 a 2025

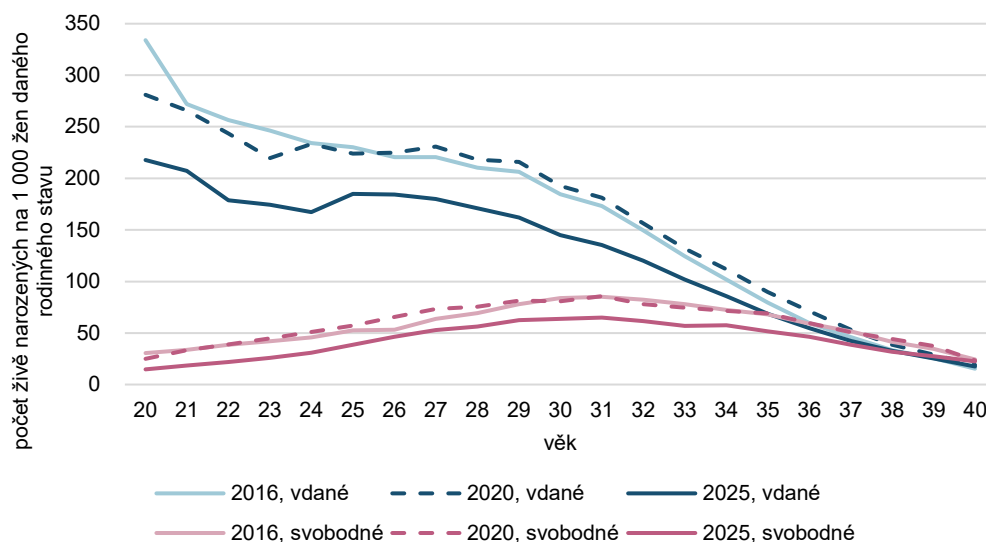
Plodnost žen podle rodinného stavu

Tvar křivky věkově specifických měr plodnosti se liší v závislosti na rodinném stavu ženy²⁵. Specifické míry plodnosti svobodných žen nejprve od nejmladších věků postupně rostou, maximálních hodnot dosahují kolem 30. roku věku (65 dětí na tisíc žen ve věku 31 let v roce 2025) a poté mají s věkem klesající tendenci. U vdáných žen je tradičně vyšší intenzita plodnosti u mladších žen – zhruba do 20 let věku, neboť vstup do manželství (pokud k němu dojde) bývá v nízkém věku často spjat s těhotenstvím ženy²⁶. Poté míry plodnosti vdáných žen ve věku 26–28 let dosáhnou lokálního vrcholu, od něhož s rostoucím věkem intenzita plodnosti klesá. Zhruba od 30 let věku se tak plodnost žen vdáných a svobodných postupně sblíží a po 35. roce věku je již rozdíl v jejich intenzitě malý (obr. 4.11).

V průběhu posledních deseti let došlo k poklesu měr plodnosti ve všech věkových skupinách žen s výjimkou 45–49letých svobodných žen a 40–44letých a 45–49letých vdáných žen. Plodnost svobodných žen se největší měrou snížila v nejmladších věkových skupinách – o více než polovinu u žen ve věku 15–19 let a o více než pětinu u žen 20–24letých. O čtvrtinu nižší byla intenzita plodnosti svobodných žen ve věku 30–34 let a 35–39 let. Pětinový pokles byl zaznamenán u žen 25–29letých. O 13 % nižší byla plodnost žen ve věkové skupině 40–44 let. Plodnost nejmladších vdáných žen (15–19letých a 20–24letých) se snížila zhruba o třetinu, o pětinu potom u žen ve věku 25–29 let a 30–34 let. 6% snížení bylo zaznamenáno u 35–39letých vdáných žen.

²⁵ Věkově specifické míry plodnosti podle rodinného stavu ženy byly vypočítány jako poměr živě narozených dětí ženám daného věku a rodinného stavu a středního stavu žen daného věku a rodinného stavu, přičemž střední stav žen odpovídal průměru z počátečního a koncového stavu žen v referenčním roce. Vzhledem k minoritnímu zastoupení rozvedených a ovdovělých žen na reprodukci je hodnocena pouze plodnost vdáných a svobodných.

²⁶ V důsledku nízkých počtů narozených dětí a vdáných žen v tomto věku však míry plodnosti výrazně kolísají.

Obr. 4.11 Míry plodnosti podle věku a rodinného stavu ženy v letech 2016, 2021 a 2025

Předmanželské koncepce

Podíl narozených v 1. pořadí do 8 měsíců po sňatku z celkového počtu narozených v 1. pořadí v nynějším manželství, označovaný jako předmanželské koncepce, se v posledních deseti letech pohyboval mezi 20,2 % a 25,3 % (tab. 4.9). V letech 2016 a 2017 se do 8 měsíců po sňatku rodila zhruba čtvrtina dětí narozených v nynějším manželství v 1. pořadí. Poté se jejich podíl snižoval až do roku 2020, kdy mohl být ovlivněn protiepidemickými opatřeními, jež omezila konání větších společenských akcí včetně svateb. V následujících dvou letech došlo k nárůstu podílu předmanželských koncepcí – na 22,0 % v roce 2021 a 23,8 % v roce 2022. Poslední tři roky se úroveň předmanželských koncepcí postupně snižovala. Nejprve poklesla na úroveň 21,8 % v roce 2023 a v dalších dvou letech se ještě více snížila, a to na 20,4 % v roce 2024, respektive 20,3 % v roce 2025.

Podíl dětí narozených do 8 měsíců po svatbě se významně liší v závislosti na věku ženy. U nejmladších žen je podíl vyšší – u žen mladších 20 let v roce 2025 činil více než dvě třetiny z dětí živě narozených v 1. pořadí v nynějším manželství. Druhý nejvyšší podíl je dlouhodobě pozorován ve věkové skupině 20–24 let (41,0 % v roce 2025). Naopak nejnižší úroveň předmanželských koncepcí byla v posledním desetiletí s výjimkou let 2016 a 2020 zaznamenána ve věkové skupině 30–34letých žen (16,2 % v roce 2025).

Tab. 4.9 Předmanželské koncepce (v %) podle věku matky v letech 2016 a 2020–2025

Věk	2016	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Celkem	24,8	20,2	22,0	23,8	21,8	20,4	20,3
-19	68,9	78,8	76,8	70,9	75,2	65,4	68,2
20–24	43,0	36,7	37,7	39,5	37,4	39,5	41,0
25–29	24,0	19,5	22,3	23,7	21,6	19,8	20,1
30–34	20,7	16,8	18,3	19,8	18,0	16,4	16,2
35–39	24,2	20,0	21,0	23,3	20,3	19,9	18,5
40–44	26,1	23,3	25,7	26,9	26,5	21,4	23,1
45+	20,0	16,3	25,3	23,6	20,0	16,5	23,2

Nejvyšší dokončené vzdělání matky hraje také důležitou roli v úrovni předmanželských koncepcí (tab. 4.10). Nejčastěji se děti prvního pořadí rodí do 8 měsíců po uzavření manželství ženám se základním vzděláním, a to necelé třetiny z nich (29,3 % v roce 2025). S rostoucím vzděláním podíl předmanželských koncepcí klesá. V roce 2025 se ženám se středním vzděláním bez maturity narodilo do 8 měsíců po svatbě 27,6 % dětí 1. pořadí, ženám se středním vzděláním s maturitou 22,0 % a 16,7 % dětí prvního pořadí ženám s vysokoškolským vzděláním.

Tab. 4.10 Předmanželské koncepce (v %) podle vzdělání matky v letech 2016 a 2020–2025

	2016	2020	2021	2022	2023	2024	2025
ZŠ	34,5	28,1	31,6	32,6	30,9	30,8	29,3
SŠ bez maturity	30,0	25,7	26,9	30,2	27,7	26,7	27,6
SŠ s maturitou	26,6	21,6	24,0	26,7	23,8	22,9	22,0
VŠ	21,2	17,2	18,9	19,8	18,4	16,3	16,7

Meziporodní intervaly²⁷

Průměrná doba mezi narozením dítěte prvního a druhého pořadí byla na počátku minulého desetiletí na úrovni 4,3 roku, do roku 2019 se tento interval zkrátil na 4,1 roku a na této hodnotě zůstal i další čtyři roky – do roku 2023. V letech 2024 a 2025 mírně rostl a v posledním sledovaném roce dosáhl úrovně z počátku minulé dekády, tedy 4,3 roku (tab. 4.11). Nejčastěji se druhé děti rodily po dvou letech od narození dítěte prvního, a to v 30,2 % (v roce 2025) až 33,5 % (v roce 2023) případů. V posledních dvou letech měl podíl dvouletého rozestupu mezi prvním a druhým dítětem klesající tendenci. Druhým nejčastějším intervalem byl tříletý, jehož zastoupení se zvýšilo z 17,7 % v roce 2016 na 21,1 % v roce 2021, následovala dvouletá stagnace na úrovni 20,9 % a v posledních dvou letech měl rostoucí trend, v roce 2025 dosáhl 22,3 %. Po jednom roce od prvního dítěte se v roce 2016 narodilo 14,5 % druhorozených dětí, v roce 2018 to bylo 15,1 % dětí a od té doby podíl jednoletého odstupu mezi prvorozeným a druhorozeným dítětem klesal až na hodnotu 11,2 % v roce 2025. V délce 0–4 dokončené roky od prvního živě narozeného dítěte se v letech 2016 až 2025 rodily děti druhého pořadí ve více než 70 % případů (72,2–77,6 %). Mezi 5 a 9 lety od narození prvního dítěte se rodila další pětina druhorozených. Děti druhého pořadí, které měly v době narození jednoho staršího sourozence ve věku 10 a více let, bylo jen 5,0–6,1 %.

Tab. 4.11 Meziporodní intervaly¹⁾ v letech 2016 a 2020–2025

Meziporodní interval (dokončené roky)	Interval mezi 1. a 2. porodem (%)							Interval mezi 2. a 3. porodem (%)						
	2016	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2016	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,8	0,7	0,5	0,7	0,6	0,7	0,8
1	14,5	14,5	14,0	13,9	13,2	12,4	11,2	12,8	12,9	12,2	12,3	13,0	12,0	11,4
2	30,3	32,3	32,5	32,8	33,5	31,9	30,2	17,8	19,9	20,5	20,5	20,7	20,6	19,5
3	17,7	19,9	21,1	20,9	20,9	21,9	22,3	12,6	15,5	15,9	16,5	15,5	15,6	15,2
4	9,3	9,4	9,8	9,3	9,2	9,9	11,0	8,5	10,1	10,6	9,9	9,9	10,6	10,4
5	6,9	6,4	6,3	6,3	6,3	6,4	7,1	8,5	7,8	8,3	8,0	8,4	8,4	9,6
6	5,7	4,5	4,3	4,5	4,3	4,6	4,9	8,3	6,9	7,0	6,9	7,1	7,1	7,3
7	4,1	3,3	3,0	3,1	3,1	3,4	3,5	6,7	5,6	5,6	5,3	5,4	5,8	5,9
8	2,9	2,2	2,1	2,2	2,3	2,2	2,5	5,4	4,5	4,6	4,4	4,7	4,7	4,8
9	2,1	1,7	1,6	1,7	1,6	1,7	1,8	4,1	3,5	3,4	3,6	3,0	3,6	3,9
0–4	72,2	76,4	77,6	77,2	77,2	76,4	75,0	52,6	59,1	59,8	59,9	59,6	59,4	57,3
5–9	21,7	18,1	17,2	17,8	17,6	18,3	19,7	33,0	28,3	28,8	28,3	28,6	29,6	31,5
10–14	4,5	4,2	4,0	3,9	4,1	4,0	3,8	10,8	10,1	8,9	9,5	9,4	8,8	8,8
15–19	1,3	1,0	0,9	0,9	1,0	1,1	1,2	3,0	2,1	2,2	2,0	2,0	1,9	2,1
20+	0,3	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,6	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,4
Průměrná délka (roky)	4,3	4,1	4,1	4,1	4,1	4,2	4,3	5,8	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,4

¹⁾ výpočet z absolutních počtů živě narozených z jednočetných porodů

Průměrný počet let uplynulých mezi druhým a třetím porodem se snížil z 5,8 let v roce 2016 na 5,3 let v letech 2021–2024, v roce 2025 se mírně zvýšil na 5,4 roky (tab. 4.11). Délka meziporodního intervalu mezi druhým a třetím dítětem není tak koncentrovaná do prvních čtyř let od porodu (necelá polovina ve všech letech desetiletí 2016–2025; s výjimkou roku 2022) jako u odstupu mezi prvním a druhým dítětem. Podstatný podíl zastává i 5–9letý meziporodní interval, ve kterém se v letech 2016 až 2025 narodilo 28,3–33,0 % dětí

²⁷ Počítáno pouze z jednočetných porodů.

třetího pořadí. Nicméně, obdobně jako v případě meziporodních intervalů mezi prvním a druhým porodem, i mezi druhým a třetím porodem uběhly nejčastěji dva roky. Podíl třetích dětí narozených dva roky po druhých dětech se zvyšoval z 17,8 % v roce 2016 až na 20,7 % v roce 2023, rok poté to bylo 20,6 % dětí třetího pořadí a 19,5 % v roce 2025. I v případě tříletých a čtyřletých intervalů došlo během posledních deseti let k nárůstu podílu, a to z 12,6 % na 15,2 %, resp. z 8,5 % na 10,4 %. Podíl jednoletého intervalu se ve sledovaném desetiletí pohyboval mezi 11,4 % (v roce 2025) a 13,0 % (v roce 2023). Ve sledované dekádě došlo k výraznému snížení zastoupení delších (10 let a více) rozestupů mezi narozením druhého a třetího dítěte – z 14,4 % na 11,3 %.

Narození rodičům s migračním původem

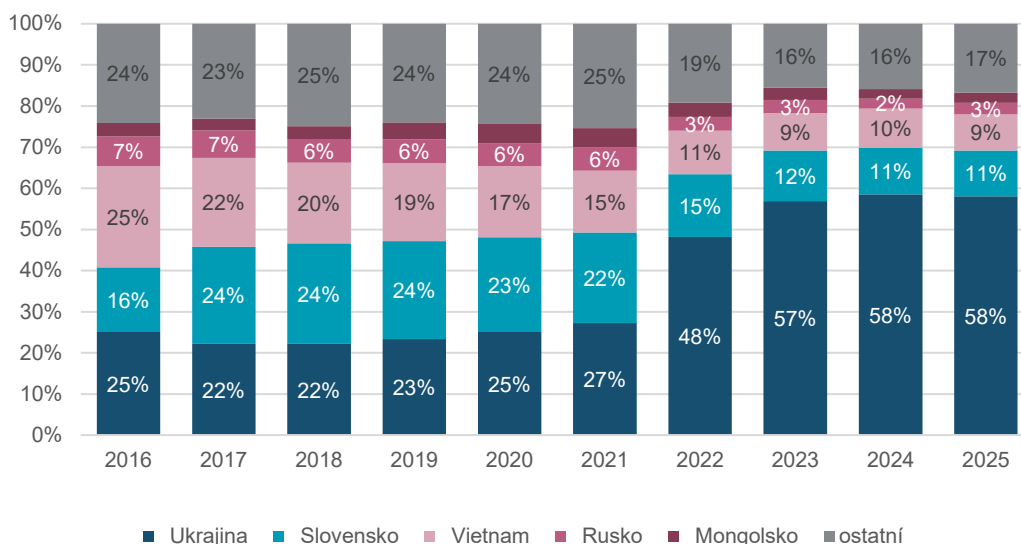
Živě narozených dětí s jiným než českým státním občanstvím²⁸ v posledních deseti letech významně přibýlo, a to jak absolutně (z 3 709 v roce 2016 na 7 249 v roce 2025, tj. téměř na dvojnásobek), tak z pohledu jejich podílu na celkovém počtu narozených – z 3,3 % v roce 2016 na 9,3 % v roce 2025 (tab. 4.12). Nejvyšší meziroční přírůstky byly zaznamenány v letech 2022 a 2023 (shodně o 1,9 p. b.) a v roce 2024 (o 0,9 p. b.), které jdou za dětmi s ukrajinským státním občanstvím, jejichž počet se zvýšil zejména v důsledku nárůstu žen přicházejících z válkou zasažené Ukrajiny.

Tab. 4.12 Živě narození podle státního občanství v letech 2016 a 2020–2025

	2016	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Živě narození s cizím státním občanstvím	3 709	4 940	5 075	6 526	7 573	7 747	7 249
- podíl na úhrnu (%)	3,3	4,5	4,5	6,4	8,3	9,2	9,3
z toho státní občanství ¹⁾ : Ukrajina	931	1 238	1 382	3 145	4 308	4 536	4 211
Slovensko	583	1 137	1 118	993	931	882	804
Vietnam	912	856	762	693	688	737	636
Rusko	266	277	290	216	242	188	205
Mongolsko	121	228	236	229	223	177	182

¹⁾ výběr a řazení občanství podle četnosti v roce 2025

Obr. 4.13 Živě narození s cizím státním občanstvím v letech 2016–2025

Z celkového počtu živě narozených dětí s cizím státním občanstvím se v roce 2025 nejčastěji jednalo právě o děti s ukrajinským státním občanstvím, kterých bylo 4 211, a tvořily 58,1 % těchto dětí (obr. 4.12). Na druhém místě se s velkým odstupem umístily děti se slovenským státním občanstvím (804, tj. 11,1 %)

²⁸ Státní občanství dítěte se na statistickém hlášení přímo nesleduje, je odvozováno od občanství rodičů. Cizí státní občanství ČSÚ udává pouze u dětí, u nichž ani jeden z rodičů neměl v době narození dítěte státní občanství ČR.

a třetím nejčastějším cizím státním občanstvím živě narozených dětí bylo občanství vietnamské (636, tzn. 8,8 %). Pořadí jednotlivých občanství bylo v posledních deseti letech proměnlivé. V roce 2016 se po Čechách narodilo nejvíce dětí s ukrajinským státním občanstvím, stejně jako v letech 2020–2025, zatímco v letech 2017–2019 se slovenským občanstvím²⁹. Třetím nejčastějším cizím státním občanstvím bylo vietnamské, a to ve všech letech sledované dekády, s výjimkou roku 2016, kdy bylo hned druhé (a slovenské až třetí). Na čtvrtém místě bylo stabilně ruské občanství, s výjimkou roku 2022, kdy bylo až na pátém místě za občanstvím mongolským, které bylo v letech 2019–2021 a 2023–2025 na pátém místě a v letech 2016–2018 na místě šestém. V počátečních třech letech se na pátém místě umístilo rumunské státní občanství.

Živě narozených dětí s rodinnou vazbou do zahraničí je však mnohem více. Zhruba o třetinu vyšší (ve srovnání s počtem živě narozených dětí s cizím státním občanstvím) je například zastoupení živě narozených, jejichž matka/otec má jiné než české státní občanství (tab. 4.13). V roce 2025 bylo narozených s matkou-občankou cizího státu 10 014, resp. s otcem-občanem cizího státu 9 570, a tyto děti představovaly 12,9 %, resp. 12,3 % z celkového počtu živě narozených. V uplynulém desetiletí byl trend tohoto podílu jednoznačně rostoucí – v roce 2016 bylo zastoupení matek s cizím státním občanstvím u živě narozených 5,8 % a otců 6,0 %. V období 2016–2021 byly nejpočetnějšími rodičkami Slovenky, od roku 2022 převládly Ukrajinky (4 768 živě narozených v roce 2025, tj. 47,6 % z matek-cizinek). Třetí nejpočetnější skupinu matek s cizím státním občanstvím představovaly po celé minulé desetiletí Vietnamky. Stejná občanství na prvních třech místech dominovala i u otců – na prvním místě v letech 2016–2021 šlo také o Slováky, od roku 2022 je vystřídalí Ukrajinci (3 689 živě narozených v roce 2025, tj. 38,5 % z otců-cizinců), kteří byli v letech 2016–2021 na místě druhém. Třetí nejpočetnější skupinu otců-cizinců představovali v celé dekádě Vietnamci. Oproti pořadí u matek, kde se na čtvrtém místě umísťují Rusky, jde u otců od roku 2018 o muže s rumunským občanstvím. Státní občanství, která se v posledních deseti letech umístila na pátém pořadí, jsou jak u mužů, tak u žen poměrně proměnlivá vzhledem k nízkým počtům.

Tab. 4.13 Živě narození s cizím státním občanstvím matky/otce v letech 2016, 2021 a 2025

	Matka s cizím státním občanstvím			Otec s cizím státním občanstvím ¹⁾		
	2016	2021	2025	2016	2021	2025
Živě narození	6 561	8 256	10 014	6 802	8 569	9 570
- podíl na úhmu (%)	5,8	7,4	12,9	6,0	7,7	12,3
z toho občanství státu ²⁾ :						
Ukrajina	1 246	1 798	4 768	887	1 383	3 689
Slovensko	2 356	2 904	2 152	2 099	2 698	2 071
Vietnam	967	852	721	849	786	649
Rusko	415	442	351	214	241	180
Mongolsko	131	248	188	107	217	172

¹⁾ U dětí narozených mimo manželství nejsou údaje o otci povinné. V roce 2016 nebyly zjištěny u 8,4 tisíc dětí, v roce 2021 u 7,3 tisíc a v roce 2025 u 5,4 tisíc živě narozených.

²⁾ výběr a řazení občanství podle četností matek v roce 2025

Další informaci o možném migračním původu dítěte poskytuje údaj o státu narození³⁰ matky, resp. otce. Zastoupení živě narozených dětí matkám, resp. otcům narozeným v cizině se mezi roky 2016 a 2025 zvýšilo z 6,8 % na 14,2 %, resp. ze 7,1 % na 13,6 % (tab. 4.14), v absolutním pohledu jejich počet vzrostl ze 7 645 na 11 059, resp. ze 7 943 na 10 578. Největší skupinu matek narozených mimo Česko v roce 2025 tvořily ženy narozené na Ukrajině, kterých bylo 5 007 (45,3 %), následovaly ženy narozené na Slovensku (2 426; 21,9 %) a ženy narozené ve Vietnamu (794; 7,2 %). Na otce narozené na Ukrajině připadalo 37,6 % (3 973) dětí z dětí s otci narozenými mimo Česko, na muže narozené na Slovensku 22,4 % (2 370) a na otce narozené ve Vietnamu 6,9 % (729). Pořadí států narození na prvních třech místech matek a otců si

²⁹ Výrazně vyšší počty narozených dětí se slovenským státním občanstvím od roku 2017 jsou z velké části důsledkem zavedení kontroly adresy pobytu s využitím administrativních datových zdrojů.

³⁰ Tento přístup rozšiřuje pohled o ty cizince-rodiče, kteří pobývají na našem území již delší čas a získali české státní občanství, a o občany s českým státním občanstvím, kteří ho mají po celý svůj život, ale narodili se v cizině.

neodpovídalo v minulém desetiletí pouze v roce 2022. U matek i otců bylo v letech 2016–2021 pořadí zemí narození následující: první Slovensko, dále Ukrajina a Vietnam. U mužů toto pořadí přetrvalo ještě v roce 2022, zatímco u žen v tomto roce Ukrajina předběhla Slovensko a takto to zůstalo až do roku 2025. U otců k tomuto „přeskočení“ došlo o rok později, tedy v roce 2023. Rusko bylo po celé desetiletí čtvrtou nejčastější zemí narození matek i otců. Pátou nejpočetnější zemí narození matek bylo v roce 2016 Moldavsko, v letech 2017–2019 Polsko a od roku 2020 Mongolsko. U otců páté místo v letech 2016–2020 obsadili otcové narození v Rumunsku, v následujících dvou letech v Mongolsku a poslední tři roky to byli otcové narození v Moldavsku.

Tab. 4.14 Živě narození s cizím státem narození matky/otce v letech 2016, 2021 a 2025

	Matka s cizím státem narození			Otec s cizím státem narození ¹⁾		
	2016	2021	2025	2016	2021	2025
Živě narození	7 645	9 706	11 059	7 943	9 883	10 578
- podíl na úhrnu (%)	6,8	8,5	14,2	7,1	8,8	13,6
z toho stát narození ²⁾ : Ukrajina	1 399	2 132	5 007	980	1 684	3 973
Slovensko	2 972	3 483	2 426	2 783	3 321	2 370
Vietnam	1 011	936	794	886	860	729
Rusko	448	584	526	281	338	289
Mongolsko	137	255	204	110	218	182

¹⁾ U dětí narozených mimo manželství nejsou údaje o otci povinné. V roce 2016 nebyly zjištěny u 8,4 tisíc dětí, v roce 2021 u 7,3 tisíc a v roce 2025 u 5,4 tisíc živě narozených.

²⁾ výběr a řazení států narození podle četnosti matek v roce 2025

Z porovnání dat z tabulek 4.12 a 4.13 vyplývá, že dětí s matkou s cizím státním občanstvím je výrazně více než dětí s odvozeným cizím státním občanstvím. Největší rozdíl je patrný u Slovenska: 2 152 dětí se v roce 2025 narodilo matkám se slovenským státním občanstvím, ale pouze 804 dětí mělo slovenské státní občanství (tzn. oba rodiče měli jiné než české státní občanství a matka slovenské). To značí, že v mnohých případech měl otec dítěte (a tedy i dítě při narození) české státní občanství. Naopak u žen s ukrajinským nebo vietnamským státním občanstvím není rozdíl oproti počtu živě narozených dětí s odvozeným státním občanstvím tak výrazný (4 768 vs. 4 211 u Ukrajiny, 721 vs. 636 u Vietnamu), z čehož vyplývá, že ženy s ukrajinským, resp. vietnamským státním občanstvím mají častěji dítě s mužem s jiným než českým státním občanstvím. Obrázek 4.13 toto ilustruje na příkladu Slovenska a Ukrajiny.

Obr. 4.13 Živě narození s vazbou na Slovensko a Ukrajinu v letech 2016–2025

